

מסורת הש"ס

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לח.

עין משפט גור מצוה

(א) [פירושו תמנא כש"י
ערוכין ה' ד"ה והאמר,
(ב) ויקרא (טו) (א) [שבת פו:]
(ד) [נ"ב ס"ג:] (א) (דף נ"א).]

תורה אור השלם

1. וישא אהרן את ידיו
אל העם ויברכם ויבד
מעשת החטאת והעלה
והשלים ויקרא ט כב
לחם: כמדרב ט כ
3. אלה יעמדו לברך את
העם על הר גזר
בעברכם את הירדן
שמעון ויהודה
ויששכר ויוסף ובנימין:
דברים ט כ
4. בעת ההוא הבריל
את שבט הלוי לשאת
את ארון ברית ה' לעמד
לפני ה' ולשרתו ולברך
בשמו עד היום הזה:
דברים י ח
5. כי בו בחר ה' אליהם
מכל שבטי ישראל לעמד
לשרת בשם ה' הוא וקניו
כל הקמים: דברים יח ה
6. וישא אהרן את ידיו
אל העם ויברכם ויבד
מעשת החטאת והעלה
והשלים ויקרא ט כב
7. ושמע את שמי על בני
ישראל ואני אברכם:
כמדרב ט כ
8. כי אם אלה הקוקים
אשר יבחר ה' אליהם
מכל שבטים לשאת את
שמו ואל לשבתו תדרשו
ובאת שמה:
דברים יב כ
9. מזהב אדמה תעשה
לי תהכתך עץיו את
עלתך ואת שלמך את
אצבע ואת קרן בכל
הקוקים אשר אזכיר את
שמי אבוא אליך
וברכתך: שמות כ כ

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיתקש
וה' שמו הס' ואח"כ
מ"ה בשם המפורש
שם המיוחד: (ב) ר"ח
לשם וכו' להפלת הא
דמיון וכו' וכו' וכו' וכו'
ס"א ואינו בכלל ברכה
הא דאמרין כה תברכו
פניהם:

גליון הש"ס

גמ' דכתיב לעמוד
לשרת: מה דקשה הא
לחיות קרא עליו דפי' עקב
כתיב לעמוד לפני ה'
לשרתו ולברך בשמו. עי'
בספר זית רענן פ' עקב
ותבאנת שבות עקב ח"י
ס"א. ובסמ"ג מ"ע מנה
כ' ככת להטיר ור' נתן
נפקא ליה עמידה מנחת
לעמוד לשרתו ולברך בשמו
עכ"ל וכו' ועי' חופפות
מנחות דף קט ע"א ד"ה
לח:

מוסף רש"י

בקטנין. מקורית מאזכרת,
מנהג מרובות (שד"ח)
(ח).

כסכתו. ביו"ד ה"י: כנינויו. באל"ף דל"ת: כנגד כספותיה.
מפני שצריך נשיאות כפים כדאמר' בצרייתא בגמרא: ונמקדש.
למעלה מראשיה מפני שמצרכין את העם בשם המפורש ושכינה
למעלה מקשרי אלצעותיה: שאין מגזים למעלה מן הליץ אם
ידיו. מפני שהשם כבוד עליו:

גמ' נשיאות כפים. שיגביהו את

ידיהם: קשיא ליה לרבי יונתן.
אך גזירה שוה אי גז"ש ילפת לה
איכא למיפך מה למלוים שכן קרבן
ציבור כדכתיב (ויקרא ט) וירד מעשות
החטאת והעולה והשלמים וכולן של
ציבור כדכתיב קחו שער עוים וגו' ו
וראש חדש הוא כדכתיב ציוס החדש
הראשון באחד לחדש תקים וגו' (שמות מ)
והוא היה יום שמני למלוים כדכתיב
בסדר עולם אותו היום נטל עשר
עטרות: ר' נתן אומר אינו צריך.
משום דפרכא ליה גז"ש מייתי ליה
בהקשקש: אף בניו נשיאות כפים.
ולא מיקשי מו שכן כ"ג דלין משיצין
על היקש: ונתיב כל הימים. ולא
מיקשי לך מו ראש חדש ועצודת כבוד:
ואיתקש צרכה לשירות. כלומר ואע"ג
דנחאי קראי לאו צרכה כתיבא אלא
שירות לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו
כל הימים איתקש צרכה ושירות
בקר אחריתא כדאמר' לעיל לשרתו
ולברך בשמו: (א) בשם המיוחד.

כסכתו: ככל המקום ס"ה. וכי ככל
מקום שם המיוחד מוכר כדכתיב (שמות ג)
זה שמי חיה זכרי לא כשאי נכתב
אני נקרא (פסחים דף ג.) ועוד וכי
ככל מקום שכינה בזה ושורה דכתיב
אבא אליך והוא לא יחד מקום להזכרת
השם: מסורס הוא. מהופך. ככל
המקום אשר אבא אליך בזה מועד
שצמדכר וצבילה וצבית עולמים: או
אינו אלא אפילו פנים כנגד עורף.
שאין הציבור צריכין להסג פניהם
ללד כהנים: לשנים קורא כהנים.
כשיש שם שני כהנים לברך שלח כבוד
כשגמר צרכה הולאה קורא אותן
כהנים והן הופכין פניהן שהיו הפוכין
ללד המיכה להתפלל (ט) דהא אמרינן
לקמן (י) יהי רצון מלפניך שמתא צרכה
זו כו': אומר להם. מקרא דלהם
נפקא לן ששליח כבוד מזהיר אותן
לברך: כהן קורא כהנים. אם שליח
כבוד כהן הוא קורא ומזהיר את
חביריו העומדים לפניו להחזיר
פניהם ולברך את ישראל ואם
ישראל הוא אינו קורא כהנים:

משלהם

שם אזכיר את שמי והיכן אבוא אליך וברכתך בבית הבחירה שם אזכיר את
שמי בבית הבחירה תניא אידך כה תברכו את בני ישראל אין לי אלא בני
ישראל גרים נשים ועבדים משוחררים מנין ת"ל אבוא להם לכולהו תניא אידך
כה תברכו פנים כנגד פנים אתה אומר פנים כנגד פנים או אינו אלא פנים כנגד
עורף ת"ל אבוא להם כאדם האומר לחבירו תניא אידך כה תברכו בקול רם
או אינו אלא בלחש ת"ל אבוא להם כאדם שאומר לחבירו אמר אביי (ב) דקטנין
לשנים קורא כהנים ולא אינו קורא כהן שנא' אבוא להם לשנים ואמר רב חסדא
קטנין כהן קורא כהנים ואין ישראל קורא כהנים שנאמר אבוא להם אמירה
משלהם

ונאמר להלן אלה יעמדו לברך. תימא אדרבה אימא ונאמר
להלן ואלתא ושבעת וברכת מה להלן ככל לשון כדאמר
לעיל (דף ג.) וי"ל דמסתברא ליה טפי למילף צרכה כהנים
מצרכה הר גריזים דמתיקן מפורש צמורה דהצרכות עלמן נמי
מפורשות שהיה היפך הקולות

המפורשות ארור האיש לברכה אכל
לשון צרכה המזון אינה מפורשת
צמורה: ור"ב יהודה אומר הרי
הוא אומר בזה. אכל לברך לא משמע
לכו עיכובא כה אלא ככה:
קשיא ליה לר' יונתן. אינו לשון
הבחייתא אלא לשון פי'
הגמרא וה"ג לה צסיפרי ר' יונתן
אומר אי מה להלן וכו': ובתיב בל'
הימים. תימא אכתי עבודת יחיד
מהיכא לן דלימיתר דליכא נשיאות
כפים והא ככל הימים איכא נמי
עבודת כבוד כגון תמיד ונראה דודאי
לדברי הכל אימעיט עבודת יחיד
מנשיאות כפים ור' יונתן נמי אגב
שיטתיה נקט ליה ולא היה נשיאות
כפים ככל יום אלא עצודת תמיד
דכתנן צפי' דסדר תמיד (דף ג.) כש
דלאחר שנתנו איברים על גבי כש
ומלחוס ירדו וצאו לכן ללשכת הגזית
אמר לכן הממונה צרכו צרכה אמת
והם צרכו קראו עשרת הדברות שמע
והיה אם שמעו ויאמר וצרכו את העם
ג' צרכות אמת וליצ ועבודה וצרכה
כהנים והוא הדין דמסקפין וצמית
של צל הערבים:

ואיתקש ברכה צרידות. לעיל
קאי דקאמר מקיש
צניו לו אימא לענין שירות דוקא
איתקש להכי קאמר כיון דאיתקש
לשירות הוא הדין לברכה דהא איתקש
צרכה לשירות: א"ר אינו אלא בבית.
רבינו הלל פי' צפרי כנינו כגון אל
אלהים צבאות ולא מסתבר דהכי תיסק
אדעתא לשוטי קרא למימר יצרכך
אלהים צמקום שם בן ארבע אותיות
אלא כנינו יס לומר כקריאתו באל"ף
דל"ת: קרי' הוא אומר בכל המקום
אשר אבא אליך וברכתך. הכי תני
בספרי ככל מקום אשר אני נגלה
שם תהא מוזכר את שמי ואיינו
דקמתמה הכא ככל מקום ס"ד וכי
ככל מקום אשר אני מזהיר שמי להזכיר
דהיינו אפילו בגבולין תצרכו דככל
מקום אשר אבא אליך משמע אני
צעמני שיהא שם גילוי שכינה אלא
מקרא מקורס הוא ככל מקום אשר
אבא אליך שאני נגלה שם שם אני
מזוך להזכיר שמי המיוחד לי והיינו
דוקא צבית הצמירה והיינו דקמני
בספרי ככל מקום אשר אני נגלה שם
תהא מוזכר את שמי ונראה דמזה
הטעם נמנעו כהנים לברך בשם
המיוחד משמת שמעון הדיק כדאמר'
בפרק טרף בקלפי (יומא דף נ"א) לפי
שלא זכו שוב לגילוי שכינה ונראה
לר"י כהן צריך צרכה כהנים ציטיבה
לא עשה ולא כלום הואיל ואיתקש

צרכה לשירות ובני שירות אמר בפ"ב דצנחם (דף ג.) דיושב מחלל עבודה הילכך אף כהן צריך לחזור ולברך מעומד: א"ר אינו אלא בא"ש.
תימא לר"י אמאי לא נפקא לן מיניה מג"ש דצרכה צרכה מהר גריזים מה להלן בקול רם אף כהן בקול רם ומצינו למימר דלא איצטריך אלא לר"י
דלא יליף ליה מגזירה שוה אלא מכה: לשנים קורא כהנים. צירושלמי פרק אין עומדין אמר רב חסדא צריך שיהא החוץ ישראל רב נחמן
בר יוחנן אומר אם היה כהן א' אומר כהן שנים אומר כהנים אמר רב חסדא אפי' כהן קורא כהנים שאין קורא כהנים אלא לאומי השבט:

לב א מיי פ"ד מהל'
תפלה הלכה ג סג
עשין נ טושי"ע א"ח פי'
קמח ספיקי יד ונברך אלכס
פרק הקורא את המנינה
דף רעד. וברא"ש שם סימן
י"ח:
לג ב ב מיי שם ה' ט:
לד ד ד מיי שם הלכה
יא וסמג שם טושי"ע
שם ספיקי יד ונברך אלכס
שם וברא"ש שם:
לה ו מיי פ"ה מהל'
באח מקדש הלכה
ט ז:
לו ז ח מיי פ"ד מהל'
נשיאות כפים הלכה י
יח [טושי"ע שם ספיקי יד]:
לז ז מיי שם ה' ג [יח]
יז סמג עשין כ טושי"ע
א"ח פי' קמח ספיקי י:
לח י מיי שם הלכה יא
טור ש"ע שם ספיקי
יד:
לב כ מיי שם הלכה ח
טושי"ע שם ספיקי י:

תוספות שאנן

מה משרת בעמידה אף
מברך בעמידה י"מ דכתן
בעל תשובה ראוי הוא
לדוכן ולא מקשי ליה
לפסול עבודה דכתן
שנשתמד כרתיב לא יקרב
אלי לשרתני ותנן בפ'
בבבא דמנחה כהנים
שישמשו בבית חונוי לא
ישימשו בירושלם הא בבית
וגבעון מותרין וכ"ש בזמן
הזה לדוכן ואמר' נמי תתם
הוא אלו כבעלי מומין ולא
מזין פסול לדוכן אלא
אי"כ היו מומין שבבולוי
והעולם מסתכלין בו. אף
בניו בנשיאות כפים ולא
תקשי מו שכן כהן גדול
דאין משיבין על החיקש
וכתיב כל הימים ואל תקשי
לך תו ראש חדש ועבודת
צבור ל"ה: לשנים קורא
כהנים פ"ה כשיש שם שני
כהנים לברך שלח צבור
כשגמר ברכת הוראה (עד
חזן מבית הכנסת) ל"ה: